

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ การสำรวจอาคารสถานที่เรียนและการหาคะเน
จำนวนห้องเรียน

การสำรวจอาคารสถานที่เรียน

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษาของอำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๕๐ โรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น

๑. โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับศึกษาคอนคัน จำนวน ๒๗ โรงเรียน ได้แก่

๑.๑ โรงเรียนวัดคลองสวน	๑.๒ โรงเรียนคลองกะเจ
๑.๓ โรงเรียนคลองกระอ้อม	๑.๔ โรงเรียนบ้านขุนสมุทร
๑.๕ โรงเรียนบ้านขุนสมุทรไทย	๑.๖ โรงเรียนบ้านแหลมใหญ่
๑.๗ โรงเรียนวัดกุสุราง	๑.๘ โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย
๑.๘ โรงเรียนคลองสองพี่น้อง	๑.๑๐ โรงเรียนวัดแค
๑.๑๑ โรงเรียนวัดไตรมิตรวราราม	๑.๑๒ โรงเรียนคลองกลางสุขนัย
๑.๑๓ โรงเรียนวัดคลองพระราม	๑.๑๔ โรงเรียนคลองแสนสุข
๑.๑๕ โรงเรียนคลองบางปิ้ง	๑.๑๖ โรงเรียนบ้านคลองหลวง
๑.๑๗ โรงเรียนวัดคำหุ	๑.๑๘ โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง
๑.๑๘ โรงเรียนคลองบางปู	๑.๒๐ โรงเรียนคลองสำโรง
๑.๒๑ โรงเรียนวัดคลองเกา	๑.๒๒ โรงเรียนวัดคลองใหม่
๑.๒๓ โรงเรียนคลองมหาวงค์	๑.๒๔ โรงเรียนวัดบางโปรง
๑.๒๕ โรงเรียนวัดบางนางเกรง	๑.๒๖ โรงเรียนปลายคลองบางโปรง
๑.๒๗ โรงเรียนวัดบางควน	

๒. โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้นถึงระดับประถมศึกษา
ตอนปลาย จำนวน ๑๔ โรงเรียน ได้แก่

๒.๑ โรงเรียนวัดสาวลา	๒.๒ โรงเรียนพระสมุทระเจติย์
๒.๓ โรงเรียนวัดใหญ่	๒.๔ โรงเรียนวัดแหลมฟ้าผ่า
๒.๕ โรงเรียนบ่อพระจุลจอมเกล้า	
๒.๖ โรงเรียนหิมลประชาบาล	๒.๗ โรงเรียนคลองเสาธง
๒.๘ โรงเรียนวัดแพรงษา	๒.๘ โรงเรียนวัดคานส์วัง
๒.๑๐ โรงเรียนวัดสุขกร	๒.๑๐ โรงเรียนเทศบาล ๑
เยี่ยมเกษสุวรรณ
๒.๑๒ โรงเรียนเทศบาล ๒ วัดใน	
๒.๑๓ โรงเรียนเทศบาล ๓
คลองตาเคล็ด	๒.๑๔ โรงเรียนเทศบาล ๔
บ่อน้ำปลา

แบบสำรวจ

ในการดำเนินการสร้างแบบสำรวจเพื่อประเมินผลสภาพอาคารสถานที่เรียนแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาจากตำราและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงอาคารสถานที่เรียนที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาทั้งของไทยและของต่างประเทศ และเพื่อให้มีรายการสำรวจพอเพียงใน

001042

กรมสามัญศึกษา เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๐ โรงพิมพ์

คุรุสภาพระสุเมรุ ๒๕๑๒

The Bureau of Surveys and Administrative Studies, "A Co-operative Study of the Jay School Corporation," School Survey Series No. 65 Bloomington, Indiana University, 1955
Wilbur Young, "How to Study School Building Needs," 1 Workbook for Local School Survey Committees, Bulletin No. 216, State of Indiana Department of Public Instruction, 1953

แบบสำรวจที่จะใช้กับสภาพของ โรงเรียนที่ทำการวิจัยครั้งนี้

แบบสำรวจที่สร้างขึ้นได้จัดแบ่งอาคารสถานที่ที่เรียนออกเป็น ๕ หมวดด้วยกัน และในแต่ละหมวดก็แบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๆ ตามคำจำกัดความของอาคารสถานที่ที่เรียนที่ใช้ในการวิจัยนี้ และจัดประเมินผลสภาพในแต่ละหัวข้อย่อยออกเป็น ๒ สภาพ คือ สภาพที่ได้มาตรฐานและสภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานซึ่งคำถามที่กำหนดโดยเกณฑ์ประเมินผลสภาพอาคารสถานที่ที่เรียน^๑ สำหรับสภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานนั้นหมายความรวมถึงรายการที่โรงเรียนไม่มีตามรายการในแบบสำรวจด้วย

เกณฑ์การให้คะแนนสภาพอาคารสถานที่ที่เรียนของแบบสำรวจ คือ ให้สภาพที่ได้มาตรฐานเป็น ๑ คะแนน และสภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานไม่ให้คะแนน คะแนนเต็มทั้ง ๕ หมวดของสภาพอาคารสถานที่ที่เรียนของ โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นและโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายรวมเป็น ๒๐ และ ๒๐ คะแนนตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ คะแนนเต็มของสภาพอาคารสถานที่ที่เรียนแยกตามหมวดในแบบสำรวจ

อาคารสถานที่ที่เรียน	คะแนน	
	โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
บริเวณและที่ตั้งของ โรงเรียน	4	4
สถานที่ทางด้านการเรียนการสอน	4	6
สถานที่ทางด้านการบริหาร	5	5
สถานที่ทางด้านการพักผ่อนใน	3	3
สถานที่ทางด้านการบริการ	4	4
อาคารสถานที่ที่เรียนเป็นส่วนรวม (รวมทั้ง ๕ หมวด)	20	22

เกณฑ์ประเมินผล

เท่าที่ได้ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนในประเทศไทยนั้นยังไม่มีมาตรฐานกำหนดแน่นอนลงไปเหมือนโรงเรียนในต่างประเทศ และจากการที่ผู้วิจัยทดลองสำรวจ (Pilot study) โรงเรียนวัดคานส์วอโร และโรงเรียนเทศบาล ๑ เข็ม เขตสุพรรณ ซึ่งทั้งสองโรงเรียนจัดเป็นโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดของอำเภอที่ทำการสำรวจ ผู้วิจัยเห็นว่าขนาดมาตรฐานทั่ว ๆ ไปของโรงเรียนประถมศึกษาในต่างประเทศ ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ประเมินผลอาคารสถานที่โรงเรียนในประเทศไทย เนื่องจากระบบโรงเรียนและสภาพของท้องถิ่นแตกต่างกันมาก จึงได้พยายามใช้มาตรฐานขั้นต่ำสุด โดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนในแถบเอเชียประคองกับมาตรฐานบางอย่างของสหรัฐอเมริกาและที่ได้จากการสัมภาษณ์สถาปนิกทางบ้านอาคารสถานที่โรงเรียนมาใช้เป็นมาตรฐานในการประเมินผลสภาพอาคารสถานที่โรงเรียนดังต่อไปนี้คือ

หมวด ๑. บริเวณและที่ตั้งของโรงเรียน

๑.๑ สิ่งแวดล้อมและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โรงเรียนตั้งอยู่ในที่โปร่งโล่งแจ้ง มีรถหรือเรือไปถึงโรงเรียนได้ ไม่อยู่ห่างจากย่านชุมชน เช่น วัด หมู่บ้านมากเกินไป ๑ กิโลเมตร และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น เสียง กลิ่น ฝุ่น ค้าง และอื่น ๆ

๑.๒ เนื้อที่บริเวณโรงเรียน โรงเรียนมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๒ ไร่

๑.๓ ลักษณะพื้นที่ดิน เป็นที่ราบสามารถเพาะปลูกได้ และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง มีทางระบายน้ำเพื่อไม่ให้มีน้ำขังบริเวณโรงเรียน

๑.๔ รั้วกั้นบริเวณโรงเรียน มีรั้วกั้นโดยรอบเพื่อแสดง เขตบริเวณ
โรงเรียน

หมวด ๒ สถานที่ทางด้านการเรียนการสอน

๒.๑ ห้องเรียน เป็นห้องเรียนถาวร เฉลี่ยพื้นที่ห้องเรียนต้องไม่น้อยกว่า ๑.๒ ตารางเมตร ต่อนักเรียน ๑ คน และห้องหนึ่ง ๆ ต้องจัดขึ้นเพื่อใช้เรียนเพียงชั้นเดียวเท่านั้น

๒.๒ ห้องวิทยาศาสตร์ เป็นห้องวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะมีพื้นที่ที่สามารถเรียนได้ครึ่งละหนึ่งห้องเรียน เมื่อคิดพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๒.๒๕ ตารางเมตรต่อ
นักเรียน ๑ คน

๒.๓ ห้องสมุด มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑.๒๓ ตารางเมตรต่อนักเรียน
๑ คน

๒.๔ ห้องประชุม มีสถานที่ที่ใช้สำหรับประชุมนักเรียนทั้งโรงเรียน
ได้ เช่น ห้องประชุม โรงฝึกงาน โรงอาหาร หรืออาคารคัดแปลงห้องเรียนที่ติดต่อกัน
โดยคิดเฉลี่ยพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑.๓ ตารางเมตรต่อนักเรียน ๑ คน

๒.๕ ห้องหัดศึกษา เป็นอาคารประกอบโดยเฉพาะ หรืออาจใช้
โรงอาหาร โดยมีพื้นที่ที่สามารถเรียนได้ครึ่งละหนึ่งห้องเรียน เมื่อคิดพื้นที่เฉลี่ยไม่น้อย
กว่า ๒.๔ ตารางเมตรต่อนักเรียน ๑ คน

"D.J. Vickery, A Primary School Design Workbook for Humid Asia," Occasional Papers School Building No. 12, Bangkok, Unesco Regional Office for Education in Asia, 1966, p.26.

^๑Indiana Minimum Standard for School Buildings

^๒Ibid.

^๓Vickery, op.cit., p.43.

^๔อ้างถึง พงศ์ไพฑูริย์ สัมภาษณ์วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๓

๒.๒ ห้องศิลปะและดนตรี มีขนาดอย่างน้อยหนึ่งห้อง วิชา หรือคิด
เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ได้ครั้งละหนึ่งห้อง วิชา เมื่อคิดพื้นที่ ๑.๒ ตาราง เมตรต่อนักเรียน
๑ คน

หมวด ๓ สถานที่ทางค่านบริหาร

๓.๑ ห้องธุรการหรือห้องครูใหญ่ เป็นห้อง โดย เฉพาะมีพื้นที่ไม่น้อย
กว่า ๓๐ ตาราง เมตร

๓.๒ ห้องพัสดุ เป็นห้องหรือสถานที่โดย เฉพาะนอกเหนือจากห้อง
เรียนที่สอนอยู่ โดยคิดเฉลี่ยพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๔ ตาราง เมตรต่อครู ๑ คน

๓.๓ ห้องภารโรง เป็นห้องโดย เฉพาะมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๔ ตาราง
เมตร

๓.๔ ห้องเก็บของ เป็นห้องโดย เฉพาะมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๐.๐๒
ตาราง เมตรต่อนักเรียน ๑ คน

๓.๕ ห้องพยาบาล โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า ๑๐๐ คน ห้อง
พยาบาลมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๖ ตาราง เมตร หรือคิดเฉลี่ยพื้นที่ต่อห้องไม่น้อยกว่า ๐.๑๖
ตาราง เมตรต่อนักเรียน ๑ คน

หมวด ๔ สถานที่ทางค่านการศึกษาคือภายใน

*คูแหล่งที่แล้ว

^๒Young, op.cit., p.75.

^๓อำพัน, แหล่งเดียวกับข้างต้น

^๔อำพัน, แหล่งเดียวกับข้างต้น

^๕Vickery, op.cit., p.26.

^๖อำพัน, แหล่งเดียวกับข้างต้น

๔.๑ มันทัด อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ไม่ชำรุดทรุดโทรมในทางที่จะก่อให้เกิดอันตรายให้แก่เด็ก ชั้นตงสะดวก และไม่แคบกว่า ๑.๕๐ เมตร

๔.๒ ทางเดิน มีทางกว้างไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร สำหรับเดินสู่อาคารเรียนหรือติดต่อระหว่างอาคารเรียนได้สะดวก และเป็นทางที่อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ไม่ก่อให้เกิดผลในทางสกปรกโดยเฉพาะเวลาหน้าฝน

๔.๓ เฉลียง มีเฉลียงหรือทางเดินกว้างไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตรในการติดต่อระหว่างห้องต่าง ๆ ของอาคารเรียนและอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก

หมวด ๕ สถานที่ทางด้านการบริการ

๕.๑ โรงอาหาร เป็นอาคารประกอบหรือเป็นสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีพื้นที่ที่สามารถใช้ได้ครั้งละหนึ่งในสามของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เมื่อคิดพื้นที่ ๐.๕ ตารางเมตรต่อนักเรียน ๑ คน

๕.๒ ห้องส้วม อย่างน้อยต้องเป็นส้วมซีมีฝา หลังคาปกปิดมิดชิด อยู่ในที่สะดวกต่อการไปใช้ คิดเฉลี่ยส้วม ๑ ที่ต่อจำนวนนักเรียน ๕๐ คน

๕.๓ แหล่งน้ำกินน้ำใช้ เป็นน้ำที่สะอาด เช่น น้ำประปา น้ำฝน น้ำบาดาล และมีอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน

๕.๔ สถานที่พักผ่อน มีสนามที่ได้รับการปรับปรุงให้เด็กใช้เล่นได้ โดยมีเนื้อที่สนามไม่น้อยกว่า ๒ ตารางเมตรต่อนักเรียน ๑ คน

¹Young, op.cit., p.75.

²Indiana Minimum Standard for School Buildings

³อำพัน, แหล่งเก็บไว้ข้างต้น

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและนิสิตปริญญาตรีสาขาศาสตรมหาบัณฑิตปีที่ ๒ แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จำนวน ๒๒ คน ได้จัดทำการศึกษาประเมินผลสภาพอาคารสถานที่เรียนของ โรงเรียนจำนวนทั้งหมด ๔๑ โรงเรียน โดยใช้แบบสำรวจอาคารสถานที่เรียนที่สร้างขึ้น และประเมินผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในเกณฑ์ประเมินผล ระยะเวลาของการสำรวจเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจแบบสำรวจและให้คะแนนสภาพอาคารสถานที่เรียนเป็นรายโรงเรียนแล้วจึงวิเคราะห์ค่าขนาดคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละระดับเกี่ยวกับสภาพของ

๑. บริเวณและที่ตั้งของโรงเรียน
๒. สถานที่ทางด้านการเรียนการสอน
๓. สถานที่ทางด้านการบริหาร
๔. สถานที่ทางด้านการติดต่อภายใน
๕. สถานที่ทางด้านการบริการ
๖. อาคารสถานที่เรียนเป็นส่วนรวม (รวมทั้ง ๕ หมวด)

สูตร^๑ คำนวณหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) คือ

$$M = \frac{\sum X}{N}$$

และสูตร^๒ คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คือ

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X-M)^2}{N-1}}$$

^๑Henry E. Garrett and R.S. Woodworth, Statistic in Psychology and Education, Bombay, Vakils, Fefar and Simons Private Ltd., 1966

^๒Ibid., p. 191

- เมื่อ M คือคะแนนเฉลี่ยของสภาพอาคารสถานที่โรงเรียน
 S คือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X คือคะแนนสภาพอาคารสถานที่โรงเรียน
 N คือจำนวนโรงเรียน

ผู้วิจัยถือว่าคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ทั้ง ๒ ค่านี้เป็นระดับเฉลี่ยปานกลาง (Normal Expectancy) ของสภาพบริเวณและที่กึ่ง สภาพสถานที่ทางด้านการเรียนการสอน สภาพสถานที่ทางด้านบริหาร สภาพสถานที่ทางด้านการติดต่อภายใน สภาพสถานที่ทางด้านการบริการและสภาพอาคารสถานที่โรงเรียน เป็นส่วนรวมตามลำดับ

เปรียบเทียบสภาพอาคารสถานที่โรงเรียนของโรงเรียนเป็นรายโรงเรียนกับระดับเฉลี่ยปานกลางที่คำนวณได้โดยใช้ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ จะจำแนกสภาพอาคารสถานที่โรงเรียนออกได้เป็น ๓ สภาพ คือ

๑. สภาพที่ต่ำกว่าระดับเฉลี่ยปานกลาง
๒. สภาพที่อยู่ในระดับเฉลี่ยปานกลาง
๓. สภาพที่ต่ำกว่าระดับเฉลี่ยปานกลาง

ในการเปรียบเทียบสภาพอาคารสถานที่โรงเรียนเป็นรายโรงเรียนนี้ ทำได้โดยดูความแตกต่างระหว่างคะแนนสภาพอาคารสถานที่โรงเรียนของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนกับช่วงความเชื่อมั่นของระดับเฉลี่ยปานกลาง (ช่วงความเชื่อมั่นของคะแนนเฉลี่ย) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕

สูตรที่ใช้คำนวณหาช่วงความเชื่อมั่นของคะแนนเฉลี่ย คือ

$$M_{pop} = M \pm tSm$$

เมื่อ M_{pop} คือช่วงความเชื่อมั่นของคะแนนเฉลี่ย

t คือค่าที่ได้จากการแจกแจง t (t-distribution) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ และชั้นแห่งความเป็นอิสระ N-1

S_m คือความผิดพลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ย มีสูตรเป็น $S_m = \frac{S}{\sqrt{N}}$

ในการประเมินผลสภาพอาคารสถานที่เรียน ผู้วิจัยจัดแบ่งสภาพอาคารสถานที่เรียนออกเป็น ๒ สภาพ คือ สภาพที่ใช้ได้และสภาพที่ใช้ไม่ได้ โดยกำหนดให้สภาพที่ใช้ได้คือสภาพที่อยู่ในระดับ เฉลี่ยปานกลางและสูงกว่าระดับ เฉลี่ยปานกลางขึ้นไป และสภาพที่ยังใช้ไม่ได้ คือสภาพที่อยู่ต่ำกว่าระดับ เฉลี่ยปานกลาง

ทดสอบความแตกต่าง ระหว่างจำนวนโรงเรียนที่มีสภาพใช้ได้และจำนวนโรงเรียนที่มีสภาพยังใช้ไม่ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ โดยการทดสอบไบนอมิยัล (Binomial Test) แบบนอนพาราเมตริก (Nonparametric) มีสูตร^๑ เป็น

$$z = \frac{(x \pm .5) - NP}{\sqrt{NPQ}}$$

เมื่อ x คือจำนวนโรงเรียนที่น้อยกว่า

N คือจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

$$P = Q = \frac{1}{2}$$

ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่า z ที่คำนวณได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ โดยเทียบค่าจากตารางมาตรฐานแสดงค่าที่มีนัยสำคัญ^๒

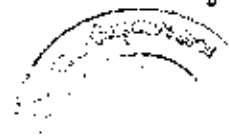
เมื่อประเมินผลสภาพอาคารสถานที่เรียนเป็นรายโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยจึงแบ่งโรงเรียนออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. โรงเรียนที่มีอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ใช้ได้เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ หมายถึงโรงเรียนที่มีอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ใช้ได้ครบทั้ง ๔ หมวด
๒. โรงเรียนที่มีอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ต้องแก้ไขปรับปรุง หมายถึงโรงเรียนที่มีอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ใช้ได้ตั้งแต่ ๒ หมวดถึง ๔ หมวด

^๑Sidney Siegel, Nonparametric Statistics for the Behavioral Sciences, Tokyo, Kogakusha Company, Ltd., p.41

^๒Ibid., p.247.

๓. โรงเรียนที่มีอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ต้องแก้ไขปรับปรุง วัสดุ
 สมารถถึง โรงเรียนที่มีอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ใช้ได้เพียงหมวดเดียว หรืออยู่ใน
 สภาพที่ยังใช้ไม่ได้ทุกหมวด

การคาดคะเนจำนวนห้องเรียน

ลักษณะข้อมูล

ข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการคาดคะเนจำนวนห้องเรียน คือ จำนวนนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ ทั้งหมดของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัด
 สมุทรปราการ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๑๒ โดยรวบรวมจากแผนกศึกษาธิการ
 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ และข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียนที่โรงเรียนราษฎร์
 ระดับประถมศึกษาจำนวน ๒๑ โรงเรียน ในอำเภอที่ทำการสำรวจจะขยายเพิ่มขึ้นในระ-
 หว่างปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๘

แบบสอบถาม

สร้างแบบสอบถาม^๑ เพื่อขอทราบโครงการขยายอาคารเรียนของโรงเรียน
 ราษฎร์ระดับประถมศึกษาจำนวนทั้งหมด ๒๑ โรงเรียน ของอำเภอเมือง จังหวัดสมุ-
 ทรปราการ เพื่อขอทราบจำนวนห้องเรียนหรือจำนวนนักเรียนที่โรงเรียนราษฎร์แต่ละโรงเรียน
 จะขยายหรือรับเพิ่มขึ้นในระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๘

การวิเคราะห์ข้อมูล

การคาดคะเนจำนวนห้องเรียนที่เพิ่มขึ้นนั้นอาศัยการคาดคะเนจำนวนนักเรียนใน
 อนาคตเป็นหลัก ซึ่งการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคตขึ้นอยู่กับตัวประกอบต่าง ๆ

^๑ดูรายละเอียดของแบบสอบถามในภาคผนวก ข.

หลายอย่างคือ

๑. จำนวนนักเรียนในปัจจุบัน (Present School Population) เพราะจำนวนนักเรียนเหล่านี้จะต้องเลื่อนขึ้นไปยังชั้นที่สูงกว่าในปีต่อ ๆ ไป

๒. กำลังการยืนักเรียน (Holding Power) ของโรงเรียนจนกระทั่งจบการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนั้น ๆ

๓. จำนวนนักเรียนที่ย้ายเข้าและย้ายออก (Transfer Student) ซึ่งจะมีผลทำให้การคาดคะเนคลาดเคลื่อนไป เนื่องจากการสำมะโนจำนวนนักเรียนนั้นไม่ได้ครอบคลุมถึงชั้นที่นักเรียนนั้นย้ายเข้ามา

๔. อัตราการเรียนช้าและการเรียนเร็ว (Retardation and Acceleration) ซึ่งมีผลในการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ

๕. จำนวนนักเรียนที่มีอายุก่อนเข้าโรงเรียน (Pre-School Population) และนโยบายการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ๑ ซึ่งจะมีผลเกี่ยวข้องในการคาดคะเนจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษา ๑ ในอนาคต

๖. ความเจริญเติบโตของชุมชน (Community Growth) ในเขตที่ทำการคาดคะเน

เพื่อที่จะรวมผล (Combine effect) อันเนื่องมาจากตัวประกอบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว จึงได้ใช้สถิติแนวโน้มในอดีตเป็นหลักในการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคต โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้คือ

๑. จำนวนนักเรียนในชั้นประถมศึกษา ๑ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗ จะมีอัตราการเพิ่มแบบเดียวกับที่เป็นมาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๗ ถึง ๒๕๑๒

๒. อัตราแนวโน้ม (Trend Ratio) ที่แสดงจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗ เป็นแบบเดียวกับที่เป็นมาในระหว่างปีการศึกษา ๒๕๐๗ ถึง ๒๕๑๒

การคาดคะเนจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในปีการศึกษา ๒๕๑๗ มีวิธีคำนวณเป็นดังนี้ ๆ

ดังนี้คือ

๑. คาคณะเนจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗ โดยใช้วิธีการเพิ่มเท่าที่เป็นมาในระยะ ๕ ปีที่แล้ว และใช้จำนวนนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๐๘ เป็นฐานในการคำนวณ

๒. จากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๑๒ นำมาคำนวณหา

อัตราแนวโน้มของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
อัตราแนวโน้มของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
อัตราแนวโน้มของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
อัตราแนวโน้มของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
อัตราแนวโน้มของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
อัตราแนวโน้มของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗

ตัวอย่างการคำนวณหาอัตราแนวโน้มดังต่อไปนี้

สมมุติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๐๘ เป็น	a_1, a_2, \dots, a_7
สมมุติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๐๙ เป็น	b_1, b_2, \dots, b_7
สมมุติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๑๐ เป็น	c_1, c_2, \dots, c_7
สมมุติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๑๑ เป็น	d_1, d_2, \dots, d_7
สมมุติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๑๒ เป็น	e_1, e_2, \dots, e_7
สมมุติจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ เป็น	f_1, f_2, \dots, f_7

อัตราแนวโน้มนៃของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

$$= \frac{b_2 + c_2 + d_2 + e_2 + f_2}{a_1 + b_1 + c_1 + d_1 + e_1}$$

อัตราแนวโน้มนៃของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

$$= \frac{b_7 + c_7 + d_7 + e_7 + f_7}{a_6 + b_6 + c_6 + d_6 + e_6}$$

การคิดอัตราแนวโน้มนៃของชั้นอื่น ๆ ก็คำนวณโดยวิธีทำนองเดียวกัน

๓. คาดคะเนจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗ โดยใช้อัตราแนวโน้มนៃตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่คำนวณได้จากข้อ ๒ คูณกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ถึง ๒๕๑๖

เช่น จากตารางที่ ๕ จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๑๒ มี ๕๑๗๖ คน และอัตราแนวโน้มนៃของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เป็น ๐.๘๘๘ ดังนั้นจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ จะมีเป็น ๕๑๗๖ x ๐.๘๘๘ หรือคิดเป็นจำนวนนักเรียน ๔๖๕๓ คน และใช้วิธีการคำนวณทำนองเดียวกันนี้จนได้จำนวนนักเรียนครบทุกระดับชั้นตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗

๔. หาจำนวนนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่เพิ่มขึ้นในปีการศึกษา ๒๕๑๗ โดยนำจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในปีการศึกษา ๒๕๑๖ หักออกจากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ ที่คาดคะเนไว้

คาดคะเนจำนวนห้องเรียนที่หน่วยราชการหรือองค์การสาธารณะจะต้องจัดหาเพิ่มขึ้นโดยนำจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่เพิ่มขึ้นหารด้วยขนาดของชั้นเรียน (class size) โดยคิดขนาดชั้นเรียนเป็น ๔๕ คน และลบด้วยจำนวนห้องเรียนที่โรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาจะขยายการรับนักเรียนเพิ่มขึ้นในระหว่างปีการศึกษา ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๑๗

การวิจัยเรื่องนี้เป็นกรวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive method) ประเภทการสำรวจเพื่อทราบว่าในปัจจุบันอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีสภาพอาคารสถานที่เรียนอยู่ในสภาพอย่างไร และต้องการห้องเรียนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเท่าไรในห้าปีการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยได้กำหนดสภาพอาคารสถานที่เรียนชั้นต่ำไว้เป็นเกณฑ์ แล้วจึงสำรวจให้คะแนนเป็นรายโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์ออกเป็นโรงเรียนที่มีสภาพอาคารสถานที่เรียนอยู่ในระดับเฉลี่ยปานกลาง และที่อยู่ต่ำหรือสูงกว่าระดับเฉลี่ยปานกลาง ส่วนการหาจำนวนห้องเรียนที่ส่วนราชการจะต้องเตรียมเพิ่มขึ้นไว้วิธีคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคตด้วยอัตราแนวโน้มในอดีต และออกแบบสอบถามนโยบายขยายโรงเรียนของโรงเรียนราษฎร์ใน ๕ ปีต่อไป

ควย